

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدیریت خانواده جلد (۱)

شاخه: کار دانش

زمینه: خدمات

گروه تحصیلی: هنر

زیر گروه: کارهای هنری در خانه

رشته مهارتی: مدیریت و برنامه ریزی خانواده

شماره رشته مهارتی: ۳۰۵-۱۰۱-۱۰-۳

کد رایانه ای رشته مهارتی: ۶۱۷۰

نام استاندارد مهارت مبنا: مدیریت و برنامه ریزی امور خانواده

کد استاندارد متولی: ۷-۲۰/۱۲/۱/۳

شماره درس - نظری: ۰۵۰۸ عملی: ۰۵۰۹

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت خانواده [کتاب های درسی] شاخه کار دانش زمینه خدمات گروه تحصیلی هنر... / مؤلفان: زهرا افشاری، مائده رعنائی، فریا زمانی؛ برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کار دانش.
مشخصات نشر: تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۲ ج.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۱۳۷-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتاب حاضر استاندارد مهارت مبنا: مدیریت و برنامه ریزی امور خانواده، کد استاندارد متولی: ۷-۲۰/۱۲/۱/۳، شماره درس نظری: ۰۵۰۸ و شماره درس عملی: ۰۵۰۹ است.
یادداشت: مؤلفان جلد دوم شهین ایروانی، ربابه نوری و مریم ابن تراب می باشند.
موضوع: اقتصاد خانواده
موضوع: خانه داری -- مدیریت
شناسه افزوده: افشاری، زهرا، ۱۳۶۱-
شناسه افزوده: زمانی، فریا
شناسه افزوده: ایروانی، شهین، ۱۳۴۱-
شناسه افزوده: ابن تراب، مریم، ۱۳۵۰-
شناسه افزوده: نوری، ربابه
شناسه افزوده: رعنائی، فریا، مائده
شناسه افزوده: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای
رده بندی کنگره: TX ۱۴۵/م۴ ۱۳۸۹
رده بندی دیویی: ۳۷۳/ک۰۵۰۸
شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۶۹۰۴۲

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز:

پیشنهادها و نظرهای خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتابهای درسی فنی
و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

tvoccd@roshd.ir

پیام‌نگار (ایمیل)

www.tvoccd.medu.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

محتوای این کتاب در دومین جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۰ کمیسیون تخصصی رشته مدیریت و برنامه‌ریزی خانواده شاخه کاردانش دفتر
تألیف کتابهای درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش با عضویت خانم‌ها: **دکتر بتول عطاران، محبوبه خلفی، مزده سعیدی‌نژاد،**
محمد رضا صادق پورسعید، نبی‌الله مقیمی و سید رحمان هاشمی تأیید شده است.

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتابهای درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

عنوان و کد کتاب: مدیریت خانواده (۱) - ۶۱۳/۶

بخش اول: مهارت توانایی مدیریت و برنامه‌ریزی در خانواده - تألیف مانده رعنائی فر

بخش دوم: مهارت توانایی تنظیم بودجه در خانواده و مدیریت هزینه‌های آن - تألیف دکتر زهرا افشاری

بخش سوم: مهارت توانایی شناخت خانواده و نیازهای آن - تألیف فریازمانی

شماره درس نظری: ۰۵۰۸ عملی: ۰۵۰۹

مؤلفان: زهرا افشاری، مانده رعنائی فر، فریا زمانی

ویراستار فنی: مهدی پدرام، ناصر تکمیل همایون

ویراستار ادبی: حسین داوودی

نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

تهران - ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۹ - ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت www.chap.sch.ir

صفحه آرا: آمنه درویش، مریم موسوی

تصویرگر: سپیده برزگر فلاح (پیمانه مهارتی اول)

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان (۶۱ داروپخش)

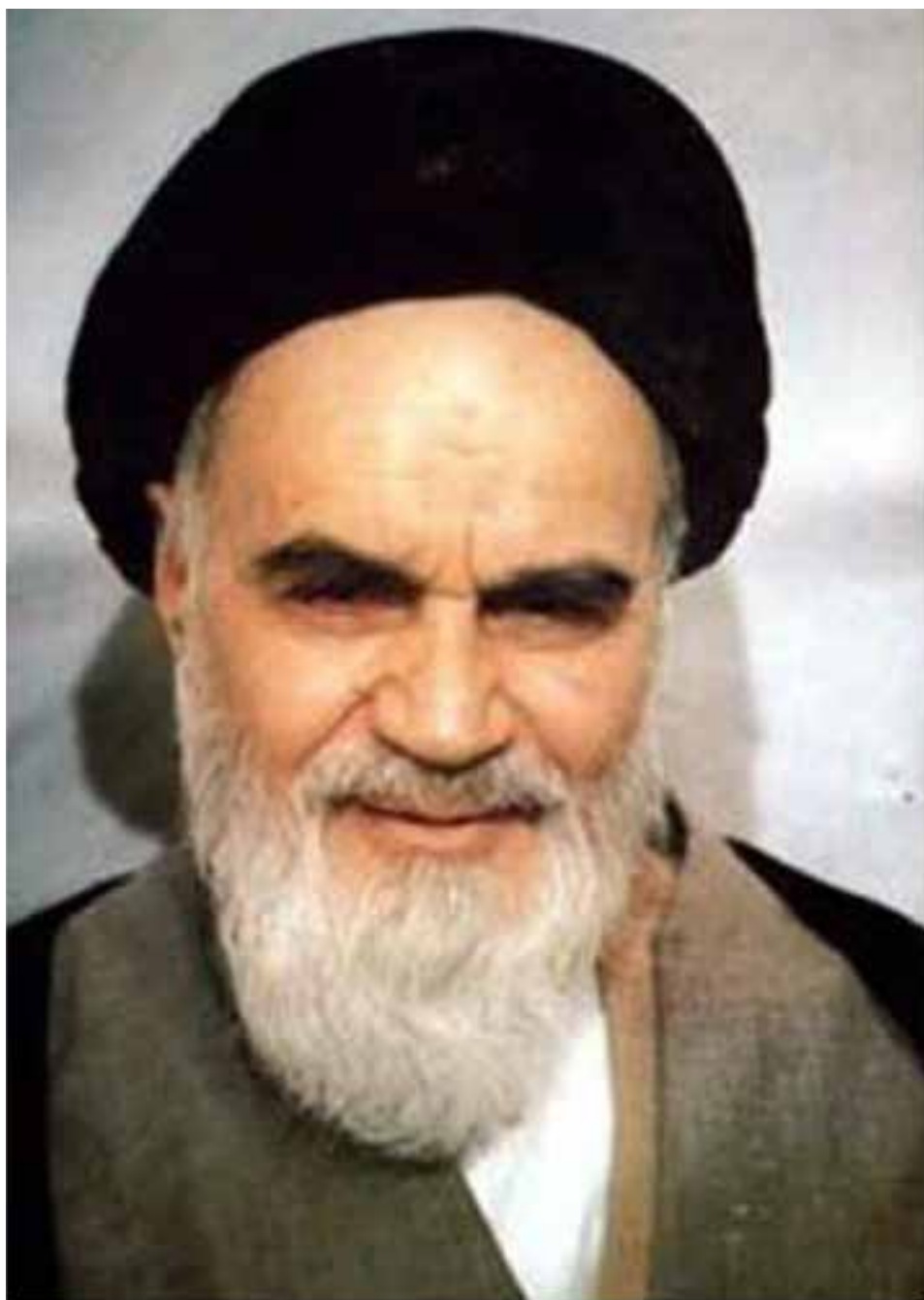
تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۱۵-۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران «سهامی خاص»

حق چاپ محفوظ است.

ISBN: 978-964-05-2137-3

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۱۳۷-۳

شما جوان‌های محصل و سایر جوان‌ها امید من هستید، نوید من هستید. امید من به شما توده جوان و شما توده محصل است. من امید آن را دارم که مقدرات مملکت ما بعد از این به دست شما عزیزان بیفتد و مملکت را شما عزیزان حفظ کنید.

امام خمینی (قدس سرّه الشریف)

راهنمای استفاده از پودمان

از آن جا که دخترانِ امروز، مادران فردای جامعه خواهند بود، به دست آوردن مهارت های لازم در زمینه مدیریت و برنامه ریزی خانواده برای داشتن خانواده سالم و توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور نقش به سزایی خواهد داشت. به همین منظور، رشته مهارتی "مدیریت و برنامه ریزی خانواده" در شاخه کاردانش کوشیده است با افزایش توانمندی دختران در خصوص برنامه ریزی امور خانواده، خود اشتغالی و تأسیس کارگاه های خانگی، افزایش خوداتکائی و اعتماد به نفس و ارتقای سطح سلامت خانواده، به این مهم بپردازد.

"مدیریت و برنامه ریزی امور خانواده"، "مهارت های سالم زیستن" و "هنر در خانه" سه استاندارد مهارتی این رشته هستند که بر اساس آن ها مجموعه ای به هم پیوسته از پودمان های مهارتی تهیه و تنظیم شده است. مجموعه پودمان های استاندارد "مدیریت و برنامه ریزی امور خانواده"، هنرجو را قادر می سازد براساس نیازهای خانواده و باتوجه به درآمد و شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، برنامه ریزی امور خانواده خود را بر عهده گیرد، توازن در دخل و خرج را رعایت کند و از عهده تعلیم و تربیت فرزند برآید. هم چنین، بهره گیری از حقوق خود و خانواده و برقراری روابط سالم انسانی و اخلاقی را دنبال کند.

مجموعه پودمان های استاندارد "مهارت های سالم زیستن" هنرجو را قادر می کند، مهارت های لازم را برای تأمین سلامت خانواده در زمینه های مختلف بهداشتی مانند بهداشت فردی، بهداشت محیط، بهداشت مواد غذایی، بهداشت روانی، نظام عرضه خدمات بهداشتی و درمانی، بهداشت مادر و کودک، بهداشت بلوغ، بهداشت سالمندان، کمک های اولیه، حوادث خانگی، شناسایی برخی بیماری ها مراقبت از بیماران و آموزش بهداشت در محیط خانه و خانواده به کار بندند.

مجموعه پودمان های استاندارد "هنر در خانه"، هنرجو را قادر می کند مهارت های آشپزی، شیرینی پزی پذیرایی از میهمان، نگهداری لوازم خانگی و پرورش گل و گیاه را کسب کند و در منزل مورد استفاده قرار دهد. توصیه می شود برای استفاده از پودمان های مهارتی به منظور اجرای مطلوب آموزش ها به نکته های زیر توجه کنید:

- با مطالعه هدف کلی، فهرست وسایل و تجهیزات مورد نیاز، جدول زمان بندی و مهارت های پیش نیاز، برنامه آموزشی خود را تنظیم کنید.

- پیش آزمون‌های ابتدای هر واحد کار را بررسی کنید . این کار اطلاعات و مهارت‌های ورودی را ارزیابی می‌کند و برای شروع برنامه آموزشی بر انگیزه و تمرکز هنر جویان می‌افزاید .
- به انتظارات آموزشی هر واحد کار با مطالعه دقیق هدف‌های رفتاری توجه کنید.
- محتوای آموزشی هر واحد کار بر اساس روش‌های فعال یاددهی - یادگیری و با توجه به هدف‌های رفتاری تدوین شده و شامل پرسش‌های انگیزشی، فعالیت‌های عملی، مباحث نظری، جدول‌ها، نمودار و تصاویر مرتبط با موضوع است.
- به منظور افزایش بازدهی آموزشی توصیه می‌شود کارهای عملی فردی و گروهی (بازدید، تحقیق، تمرین عملی و...) را در کنار مطالعه مطالب نظری انجام دهید.
- در هر واحد کار مطالبی تحت عنوان "بیش تر بدانید" گنجانده شده است که مطالعه آن صرفاً برای کسب اطلاع بیش تر توصیه می‌شود و جزء برنامه آموزشی نیست.
- در هر واحد کار، نکته‌هایی با اهمیت بیش تر، با عنوان "توجه"، نکته" و "آیا" طراحی شده تأکیدی بر اهمیت آن مطالب است .
- در پایان هر واحد کار، چکیده واحد کار، آزمون‌های پایانی نظری و عملی برای ارزش‌یابی بخش‌های نظری و عملی مطرح شده است.
- پاسخ‌نامه پیش آزمون و آزمون پایانی نظری هر کار در بخش پیوست‌ها آمده است . توصیه می‌شود به منظور ارزیابی میزان یادگیری محتوای هر واحد کار ابتدا به پرسش‌ها پاسخ دهید، بعد به پاسخ‌نامه مراجعه کنید. چنانچه پاسخ‌دهی شما به آزمون پایانی رضایت بخش نبود، پیش از آغاز واحد بعدی مجدداً آن را مطالعه کنید.
- در بخش پیوست‌ها پس از معرفی منابع مؤلف یا مؤلفان ، بخش دیگری نیز با عنوان "برای مطالعه بیش تر" آمده است. در این بخش کتاب‌ها ، نرم افزارها و پایگاه‌های اینترنتی که به یادگیری بیش تر هنر جو کمک می‌کند، معرفی شده‌اند. چنان‌چه این منابع برای هر واحد کار متفاوت باشد، در پایان آن واحد ذکر می‌شود.
- امیدواریم که هنر جویان عزیز در به دست آوردن مهارت‌های لازم علاقه‌مندانه بکوشند، تا در آینده مادرانی آگاه، خانواده‌هایی سالم و صاحبان فرزندانی تندرست باشند.

فهرست مطالب

پودمان مهارتی اول

توانایی مدیریت و برنامه ریزی در خانواده

مقدمه	۲
واحد کار اول: آشنایی با مفهوم مدیریت در خانواده	
هدف‌های رفتاری	۴
پیش آزمون	۴
۱-۱ تعریف مدیریت	۵
۱-۲ تعریف مدیریت در خانواده	۶
۱-۳ وظایف مدیر	۶
۱-۴ سه ابزار کلیدی مدیران موفق خانواده	۸
۱-۵ مهارت‌های مدیریت	۹
آزمون پایانی نظری	۱۲

واحد کار دوم: آشنایی با اصول برنامه ریزی در مدیریت امور خانواده

هدف‌های رفتاری	۱۴
پیش آزمون	۱۴
۱-۲ فلسفه و ضرورت برنامه ریزی	۱۵
۲-۲ تعریف برنامه ریزی	۱۵
۲-۳ انواع برنامه ریزی در خانواده	۱۶
۲-۴ مدیریت زمان	۱۸
۲-۵ آشنایی با نحوه برنامه ریزی امور منزل برای مادران شاغل	۲۱

۲۳	۲-۶ اصول برنامه ریزی
۲۴	آزمون پایانی نظری

واحد کار سوم: آشنایی با اصول سازماندهی هدایت و رهبری در خانواده

۲۶	هدف‌های رفتاری
۲۶	پیش آزمون
۲۷	۳-۱ اهمیت تقسیم کار
۲۷	۳-۲ نحوه تقسیم کار در خانواده
۲۸	۳-۳ رهبری در خانواده
۲۹	آزمون پایانی نظری

واحد کار چهارم: آشنایی با فرآیند تصمیم گیری در مدیریت خانواده

۳۱	هدف‌های رفتاری
۳۱	پیش آزمون
۳۲	۴-۱ مراحل تصمیم گیری
۳۳	۴-۲ اصولی که باید در تصمیم گیری رعایت شود
۳۴	۴-۳ آموختن از تجربیات
۳۷	آزمون پایانی نظری

واحد کار پنجم: آشنایی با اصول و نحوه کنترل و نظارت بر امور منزل

۳۹	هدف‌های رفتاری
۳۹	پیش آزمون
۴۰	۵-۱ مفهوم ارزشیابی نظارت و کنترل در خانواده
۴۰	۵-۲ مراحل و شرایط نظارت و کنترل در خانواده
۴۱	۵-۳ ارزشیابی امور منزل پس از اجرا
۴۳	۵-۴ ارزشیابی عملکرد

۴۵	۵-۵ مدیریت بهره گیری از وسایل ارتباط جمعی
۴۶	آزمون پایانی نظری
۴۸	پاسخنامه آزمون‌های پایانی
۵۲	منابع برای مطالعه بیشتر

پودمان مهارتی دوم

مهارت توانایی تنظیم بودجه در خانواده و مدیریت هزینه های آن

واحدکاراول: آشنایی با مفهوم بودجه و بودجه بندی در خانواده

- هدف های رفتاری ۵۶
- پیش آزمون ۵۶
- ۱-۱ تعریف بودجه خانواده ۵۷
- ۱-۲ تعریف مدیریت بودجه خانواده ۵۷
- ۱-۳ دوره تنظیم بودجه خانواده ۵۸
- ۱-۴ اجزای تشکیل دهنده بودجه خانواده ۵۹
- ۱-۵ سبد مصرفی خانواده ۶۱
- ۱-۶ ارتباط خانواده با منابع مالی ۶۵
- ۱-۷ حالت های مختلف بودجه خانواده ۶۷
- ۱-۸ مقدمه ای بر مدیریت بودجه خانواده ۶۷
- ۱-۹ تنظیم بودجه فردی ۶۸
- ۱-۱۰ مزایای بودجه بندی در خانواده ۶۹
- ۱-۱۱ آشنایی با اصول و روش های بودجه بندی در خانواده ۶۹
- چکیده ۷۰
- آزمون پایانی نظری واحد کار دوم ۷۱
- آزمون پایانی عملی واحد کار دوم ۷۱

واحد کار دوم: هدف های خانواده

- هدف های رفتاری ۷۳
- پیش آزمون ۷۴
- ۲-۱ تعیین هدف ها ۷۵
- ۲-۲ تبدیل هدف ها به هدف های مالی ۷۵
- ۲-۳ تقسیم هدف ها به هدف های فرعی ۷۵
- ۲-۴ تعیین نقشه رسیدن به هدف ۸۰

- ۵-۲ چگونگی تعیین هدف مشترک در خانواده ۸۱
- ۶-۲ تعیین حد مطلوب پس انداز ۸۲
- ۷-۲ راه های ترغیب خانواده به پس انداز ۸۳
- چکیده ۸۴
- آزمون پایانی نظری واحد کار دوم ۸۵
- آزمون پایانی عملی واحد کار دوم ۸۵

واحد کار سوم: پیش بینی درآمدها و هزینه های آینده خانواده

- هدف های رفتاری ۸۷
- پیش آزمون ۸۷
- ۱-۳ روش محاسبه درآمد ماهانه ۸۸
- ۲-۳ روش محاسبه هزینه های ماهانه ۹۰
- ۳-۳ ریز کردن هزینه های گذشته ۹۳
- ۴-۳ برگزاری جلسه خانوادگی برای تنظیم هزینه ها ۹۴
- چکیده ۹۶
- آزمون پایانی نظری ۹۷
- آزمون پایانی عملی ۹۷

واحد کار چهارم: پی گیری و به روز کردن هزینه های خانواده

- هدف های رفتاری ۹۹
- پیش آزمون ۹۹
- ۱-۴ چگونگی پی گیری هزینه ها ۱۰۰
- ۲-۴ زمان وارد کردن هزینه ها ۱۰۰
- ۳-۴ وظایف مدیر خرج ۱۰۰
- ۴-۴ به روز کردن بودجه ۱۰۳
- ۵-۴ کنترل حساب پس انداز ۱۰۴
- ۶-۴ ارزیابی بودجه ۱۰۶
- چکیده ۱۰۷

- آزمون پایانی نظری واحد کار اول ۱۰۷
- آزمون پایانی عملی واحد کار اول ۱۰۷

واحد کار پنجم: زندگی بر مبنای بودجه جدید در خانواده

- هدف های رفتاری ۱۱۰
- پیش آزمون ۱۱۰
- ۱-۵ چگونگی کاهش انواع هزینه ها ۱۱۱
- ۲-۵ روش های پرداخت ۱۱۹
- چکیده ۱۲۱
- آزمون پایانی نظری ۱۲۱
- آزمون پایانی عملی ۱۲۱

واحد کار ششم: مدیریت بدهی در خانواده

- هدف های رفتاری ۱۲۴
- پیش آزمون ۱۲۵
- ۱-۶ مفهوم بحران مالی ۱۲۶
- ۲-۶ نشانه های بحران مالی ۱۲۶
- ۳-۶ مدیریت بحران مالی در خانواده ۱۲۷
- ۴-۶ تسویه بدهی ۱۳۰
- ۵-۶ راه های پیش گیری از بحران مالی ۱۳۱
- چکیده ۱۳۲
- آزمون پایانی نظری ۱۳۳
- آزمون پایانی عملی ۱۳۳

واحد کار هفتم: مدیریت پس انداز در خانواده

- هدف های رفتاری ۱۳۵
- پیش آزمون ۱۳۶
- ۱-۷ آشنایی با مفهوم پس انداز در خانواده ۱۳۷

۷-۲ دلایل پس انداز کردن در خانواده	۱۴۰
۷-۳ میزان پس انداز در خانواده	۱۴۰
۷-۴ راه های افزایش پس انداز	۱۴۱
۷-۵ رواج عادت پس انداز خانواده	۱۴۳
۷-۶ آشنایی با روش های پس انداز در خانواده	۱۴۴
۷-۷ نحوه تخصیص پس انداز	۱۴۶
۷-۸ عوامل مؤثر بر موفقیت	۱۴۷
چکیده	۱۴۸
آزمون پایانی نظری	۱۴۸
آزمون پایانی عملی	۱۴۸

واحد کار هشتم: چرخه موفقیت

هدف های رفتاری	۱۵۰
پیش آزمون	۱۵۰
۸-۱ مراحل چرخه موفقیت	۱۵۱
۸-۲ وظایف مشاور اقتصادی خانواده	۱۵۲
۸-۳ آرایه آزمون تناسب مالی	۱۵۳
چکیده	۱۵۴
آزمون پایانی نظری	۱۵۵
آزمون پایانی عملی	۱۵۵

پیوست ها

پاسخ نامه های پیش آزمون ها	۱۵۶
پاسخ نامه های آزمون های پایانی نظری	۱۵۶
منابع و مآخذ	۱۵۷

پودمان مهارتی سوم
توانایی شناخت خانواده و نیازهای آن
واحدکار اول: شناخت خانواده

۱۶۳	هدف‌های رفتاری
۱۶۴	پیش آزمون واحد کار اول
۱۶۵	مقدمه
۱۶۵	۱-۱ مفهوم خانواده
۱۶۵	۱-۲ ازدواج
۱۶۶	۱-۳ اهمیت خانواده
۱۶۸	۱-۴ کارکرد خانواده
۱۶۹	۱-۵ ساختار خانواده
۱۷۱	۱-۶ مفهوم فرهنگ
۱۷۲	۱-۷ مفهوم عرف و آداب و رسوم
۱۷۲	۱-۸ آداب و رسوم رایج در ایران
۱۸۱	چکیده
۱۸۲	آزمون پایانی نظری واحد کار اول
۱۸۲	آزمون پایانی عملی واحد کار اول

واحدکار دوم: نیازهای خانواده

۱۸۴	هدف‌های رفتاری
۱۸۴	پیش آزمون واحد کار دوم
۱۸۵	۲-۱ مفهوم نیاز و سلسله مراتب آن
۱۸۵	۲-۲ نیازهای فیزیولوژیک یا جسمی
۱۸۶	۲-۳ نیازهای روانی
۱۸۶	۲-۴ نیازهای اقتصادی
۱۸۸	۲-۵ نیازهای اجتماعی

- ۶-۲- آشنایی با نحوه نیازسنجی خانواده ۱۹۰
- ۷-۲- آشنایی با مهم‌ترین مراکز اجتماعی ۱۹۲
- چکیده ۱۹۶
- آزمون پایانی نظری واحد کار دوم ۱۹۶
- آزمون پایانی عملی واحد کار دوم ۱۹۶

پیوست‌ها

- پاسخ‌نامه‌های پیش آزمون‌ها ۱۹۶
- پاسخ‌نامه‌های آزمون‌های پایانی نظری ۱۹۶
- منابع و مآخذ ۱۹۸
- برای مطالعه بیشتر ۱۹۹